

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: +420 286 840 129

E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek v střeoevropském srovnání – léto 2011

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2011, v11-06</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>6. – 13. 6. 2011</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 18 let</i>
Počet dotázaných:	<i>967</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. srpna 2011</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V červnu 2011 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí materiální životní podmínky svých domácností a ekonomickou situaci v zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma v období od června do července 2011 realizován též v Polsku², v Maďarsku³ a na Slovensku⁴.

Tabulka 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobrá	0	1	0	0
dobrá	9	20	2	4
ani dobrá, ani špatná	26	40	23	26
špatná	44	31	58	43
velmi špatná	20	5	16	27
neví	1	3	1	0

Pozn.: Procenta ve sloupci.

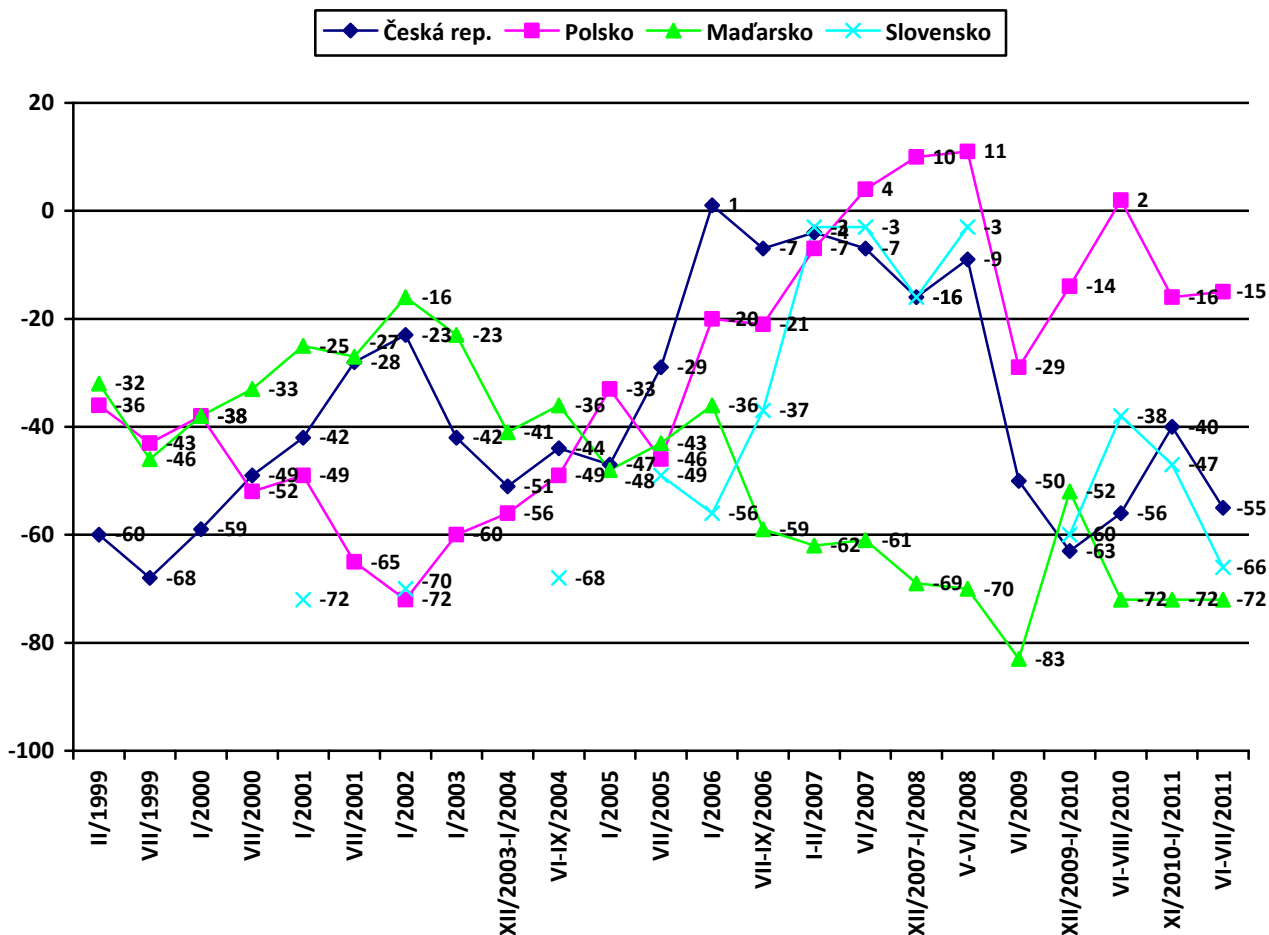
¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 30. 6. až 6. 7. 2011 na reprezentativním souboru 1080 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 15. do 20. 7. 2011 na reprezentativním souboru 1011 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 5. do 12. 7. 2011. Dotazováno bylo 1026 respondentů ve věku od 18 let.

Graf 1: Hodnocení ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“ a součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

První otázka se týkala toho, jak respondenti vidí ekonomickou situaci své země.⁵ Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce a v grafu 1, ve všech středoevropských zemích zapojených do výzkumu respondenti hodnotí současnou ekonomickou situaci častěji negativně než pozitivně, i když s poměrně velkým rozdílem mezi nejlepším a nejhorším hodnocením. V případě Polska, kde hodnocení dopadlo relativně nejlépe, podíl nepříznivého hodnocení dosahoval jen o málo více než jedné třetiny (36 %), přičemž asi pětina (21 %) Poláků hodnotila ekonomickou situaci ve své zemi naopak příznivě, takže rozdíl činil pouze 15 procentních bodů. V České republice, která výsledkově skončila s velkým odstupem druhá, stávající ekonomickou situaci hodnotí kriticky již bezmála dvoutřetinová většina (64 %) občanů při 9 % pozitivních ohlasů, což představuje rozdíl 55 procentních bodů. Na Slovensku lidé tamní ekonomickou situaci vnímají ještě o trochu kritičtěji než v Česku, když sedm z deseti (70 %) Slováků hodnotí situaci negativně, zatímco pozitivní vyjádření zde byla pouze sporadická (4 %), v důsledku čehož byl i rozdíl mezi pozitivním a negativním hodnocením poněkud vyšší a dosahoval 66 procentních bodů. Nejhuře ekonomickou situaci ve své zemi vnímají Maďari, z nichž téměř tři čtvrtiny (74 %) ji hodnotí kriticky, zatímco kladně ji vnímá jen jeden občan Maďarska z padesáti (2 %). Jak ukazují údaje

⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

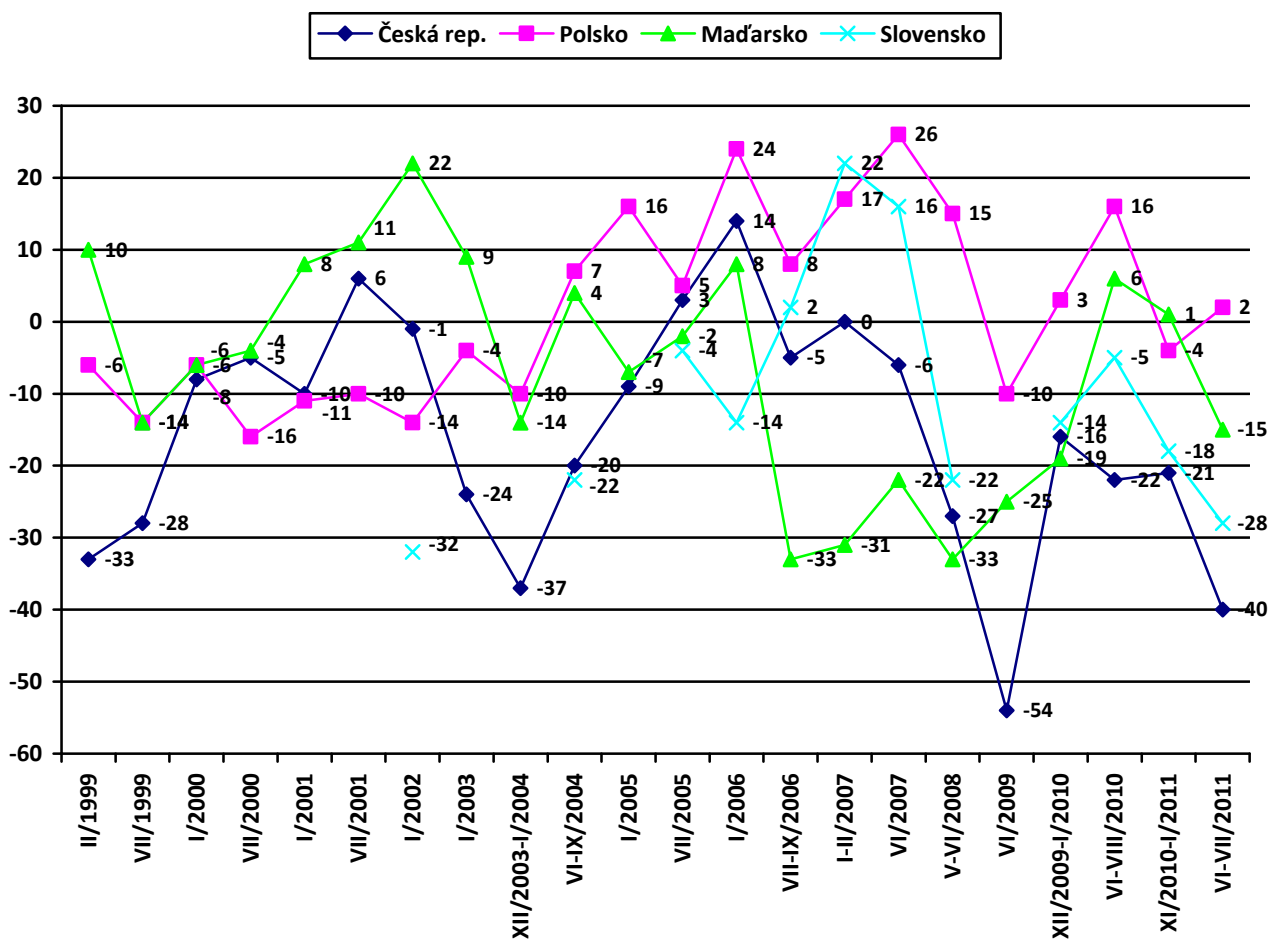
v grafu 1, v porovnání s minulým šetřením z přelomu loňského a letošního roku se hodnocení v případě České republiky a Slovenska zřetelně zhoršilo.

Tabulka 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	1	1	0
trochu se zlepší	10	18	20	12
nezmění se	33	54	38	41
trochu se zhorší	32	15	28	21
velmi se zhorší	19	2	8	19
neví	5	10	5	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Očekávání budoucího ekonomického vývoje⁶ zachycené v tabulce a v grafu 2 nabízí dosti odlišný obrázek oproti samotnému hodnocení. Relativně nejoptimističtějšími jsou v tomto ohledu sice opět Poláci, mezi kterými podíl očekávajících zlepšení nepatrně převýšil podíl těch, kdo očekávají opačný posun situace, přičemž mírně nadpoloviční většina Poláků změnu ekonomické situace nepředpokládá. Ovšem na druhém místě za Poláky se z hlediska očekávání budoucího vývoje ekonomické situace pohybují Maďaři, mezi nimiž více než

⁶ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

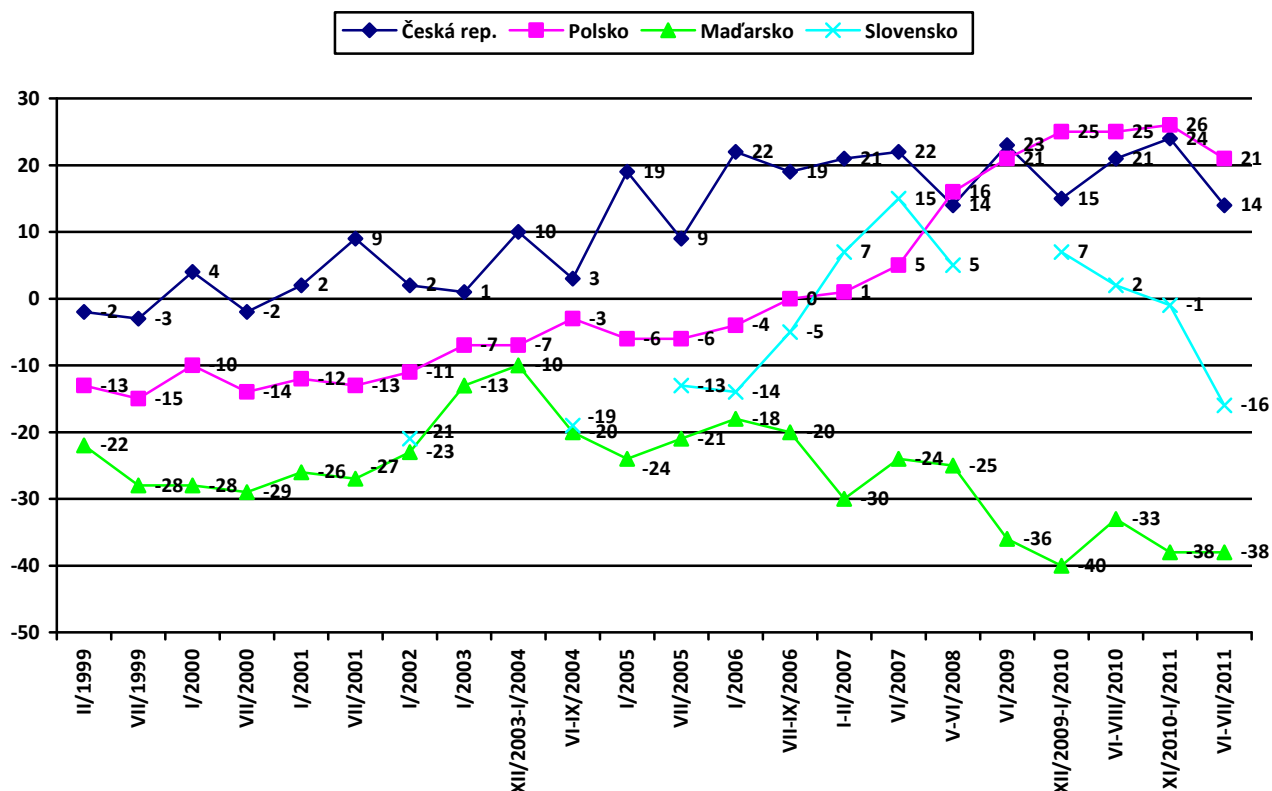
pětina (21 %) čeká zlepšení, což je dokonce nepatrně více než v Polsku, ovšem na druhé straně více než třetina (36 %) Maďarů naopak počítá se zhoršením, přičemž v kontextu jejich silně negativního hodnocení stávající situace ani bezmála dvoupětinový podíl těch, kdo nečekají žádnou změnu, nelze vnímat jako pozitivum. Se zřetelným odstupem za Maďary pak figurují Slováci, z nichž zlepšení očekává jen o málo více než desetina, zatímco dvě pětiny počítají se zhoršením ekonomické situace. Relativně nejméně příznivá očekávání pak v létě 2011 vyjadřovali naši občané, mezi nimiž je také asi desetina optimistická, avšak zhoršení ekonomické situace předpokládá zhruba polovina z nich. Očekávání Maďarů, Čechů a v menší míře i Slováků se od počátku roku zhoršila.

Tabulka 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobré	3	11	0	1
dobré	32	27	10	16
ani dobré, ani špatné	44	45	42	50
špatné	17	9	36	25
velmi špatné	4	8	12	8
neví	0	0	0	0

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobré“ a „dobré“ a součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

Materiální životní podmínky svých domácností⁷ hodnotí respondenti v Polsku a ČR častěji kladně než záporně, přičemž Poláci jsou ve svých vyjádřeních mírně

⁷ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

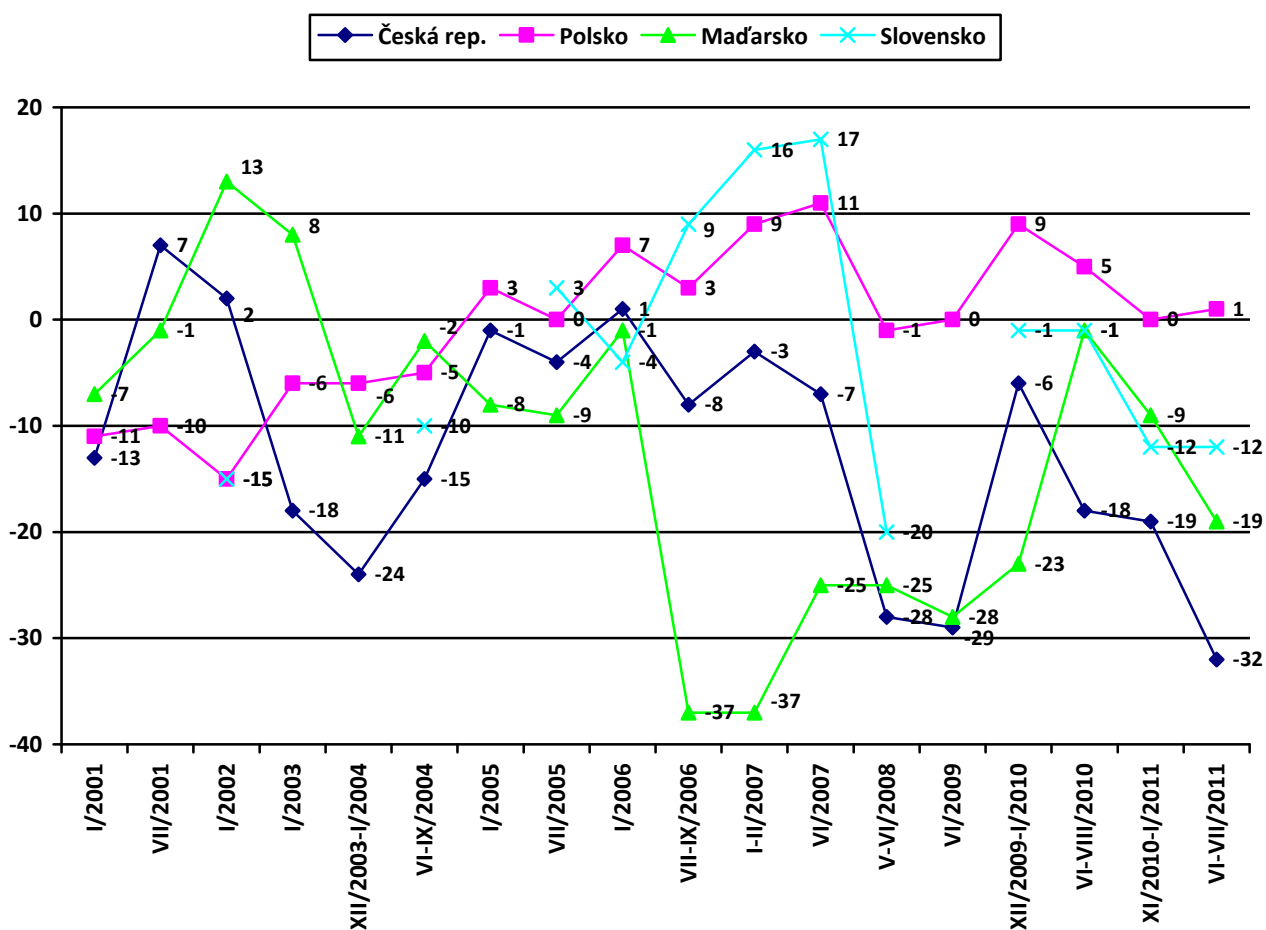
optimističtější. V Polsku se podíl pozitivního hodnocení materiálních životních podmínek blížil ke dvěma pětina, zatímco negativní hodnocení bylo pod hladinou jedné pětiny. Mezi českými občany pozitivní vyjádření v tomto ohledu uvedla více než třetina, negativní hodnocení pak činilo asi pětinu. Na Slovensku tentokrát naopak mírně převážilo negativní hodnocení, které uvedla třetina tamních respondentů, nad hodnocením pozitivním, které bylo pod úrovní jedné pětiny, při zdaleka nejvyšším podílu neutrálních výroků „ani dobré, ani špatné“, k nimž se uchýlila polovina Slováků. Nejskeptičtější pohled na materiální životní podmínky svých domácností mají, a to v celém období našeho více než desetiletého měření v podstatě trvale, obyvatelé Maďarska, kde pouze 10 % vidí situaci svých domácností kladně a 48 % naopak záporně. Hodnocení Slováků a také Čechů se oproti přelomu loňského a letošního roku významně zhoršilo.

Tabulka 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepšil	1	2	0	1
trochu se zlepšil	9	15	15	13
nezmění se	44	67	47	50
trochu se zhoršil	30	13	28	17
velmi se zhoršil	12	3	6	9
neví	4	0	4	10

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepšil“ a „trochu se zlepšil“ a součtem podílů „trochu se zhoršil“ a „velmi se zhoršil“.

V očekávání budoucího vývoje materiálních podmínek⁸ svých domácností jsou relativně neoptimističtějšími znovu obyvatelé Polska, když v jejich případě podíly předpokládaného zlepšení i zhoršení byly prakticky vyrovnané a dvě třetiny Poláků nečekají žádnou změnu, což v kontextu relativně příznivého hodnocení současné situace v tomto směru lze chápat jako pozitivní očekávání. Poměrně malý převis předpokládaného zhoršení nad očekávaným zlepšením se objevil u Slováků, o něco větší převis byl pak zaznamenán v Maďarsku. Relativně nejhorší očekávání vývoje materiálních životních podmínek svých domácností mají naši občané, z nichž více než dvě pětiny se obávají zhoršení. Oproti šetření z přelomu loňska a letoška se očekávání zhoršila v České republice a v Maďarsku.

⁸ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmilepší, trochulepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“